

NÚI TRÀ SƯ (HAY CÒN GỌI LÀ KỶ LÂN SƠN) THUỘC KHÓM TRÀ SƯ, THỊ TRẤN NHÀ BÀNG, HUYỆN TỊNH BIÊN, TỈNH AN GIANG. NÚI CHỈ CAO 146M TỪ CHÂN NÚI LÊN ĐẾN ĐỈNH CÓ NHIỀU CHÙA, AM VÀ MIẾU, NHƯNG PHẦN LỚN CHÙA, MIẾU Ở ĐÂY KHÔNG LỚN VÀ CÓ KIẾN TRÚC ĐƠN SƠ MỘC MẠC, TIÊU BIỂU TRONG SỐ NÀY LÀ CÁC NGÔI CHÙA: NĂM CĂN CỐ TỰ, HÒA LONG CỐ TỰ, CHÙA QUAN ÂM PHẬT ĐÀI, CỬU TRÙNG ĐÀI... DẤU MANG KIẾN TRÚC ĐƠN SƠ, MỘC MẠC NHƯNG LÚC NÀO TẠI KHU VỰC NÚI TRÀ SƯ CŨNG CÓ ĐÔNG ĐẢO KHÁCH THẬP PHƯƠNG THƯỢNG SƠN CÙNG BÁI.

THẮNG CẢNH NÚI TRÀ SƯ điểm du lịch tâm linh của huyện Tịnh Biên

✎ HUỖNH ĐÌNH LỆ THU

Chùa Năm Căn Cổ Tự.

Ảnh: NT

Đối diện Cửu Trùng Đài có nhiều con đường bậc thang được tráng xi măng dẫn lên núi, tại đây du khách gặp ngôi chùa Năm Căn Cổ Tự mà theo người dân sinh sống xung quanh thì: Trước kia chùa được lợp ngói âm dương, vách gỗ, mang nét kiến trúc cổ kính, qua thời gian chùa bị mối, mọt do đó sư trụ trì đã cho xây cất mới và có kiến trúc kiên cố như ngày hôm nay. Tuy nhiên, ít người biết được trong ngôi chùa này có một cặp đàn cổ kỳ lạ, mà mãi tận cho đến ngày nay cũng không có một nhà khảo cổ hay danh đàn nào có thể giải thích được. Đó là cặp đàn “cá hóa long” và “linh cừu nghênh pháp”, cặp đàn được đặt trên bệ thờ tiền hiền nơi chính điện và được chế tác bằng gỗ, giống kiểu dáng của độc huyền cầm. Chiếc đàn “cá hóa long” có đến 9 dây (cửu huyền cầm) và chiếc đàn “linh cừu nghênh pháp” được chạm trổ theo tích “cá sấu nghe thuyết pháp” có 3 dây (tam huyền cầm). Theo sư trụ trì và những người dân sinh sống xung quanh chùa cho rằng đây là chiếc đàn do ông Cử Đa chế tác. Cả hai chiếc đàn đều chế tác theo nguyên lý tạo âm của độc huyền cầm: Gốc dây bắt vào trục điều chỉnh cao độ âm thanh, đầu dây bắt vào cần điều khiển giai điệu. Với cách chế tác như vậy, chắc chắn khi chơi, loại đàn này sẽ tạo ra âm điệu buồn du dương như độc huyền cầm.

Nhắc đến ông Cử Đa, nhân dân trong vùng Thất Sơn không ai mà không biết. Họ kể rằng: “Ông Cử Đa là một kỳ nhân có võ công tuyệt thế, cưỡi hổ về Bảy

Núi thăm đệ tử, kêu gọi người dân trong vùng kháng chiến, và chuyện về một tiên ông tương truyền mất tích trên Thất Sơn nhưng nhiều lần hiện thân giữa chợ Bến Thành... có thể cũng chính vì sự linh thiên đó mà nhân dân trong vùng đã suy tôn ông là Phật sống. Ngày nay, một trong những huyền tích của vị Phật sống Cử Đa để lại cho hậu thế là cặp đàn độc nhất vô nhị tại ngôi Năm Căn Cổ Tự này”.

Huyền thoại về vị Phật sống Cử Đa:

Theo tài liệu của nhà nghiên cứu Nguyễn Thành Hầu thì Cử Đa tên thật Nguyễn Thành Đa hay Nguyễn Đa. Năm Thiệu Trị thứ năm (1845) ông thi đỗ võ cử nhân. Vì ông nói giọng miền Trung nên có người gọi ông là thầy Huế. Quê ông ở làng Phù Cát (có tài liệu cho là ông sinh ra ở Phù Lạc), huyện Bình Khê, tỉnh Quy Nhơn (nay thuộc tỉnh Bình Định). Khoảng năm 1862, sau khi triều đình nhà Nguyễn ký hòa ước, khiến 6 tỉnh Nam Kỳ mất vào tay thực dân Pháp; ông lưu lại làng Bình Khê (Phù Cát, Bình Định) rồi tham gia quân đội chống Pháp ở Huế, rồi ở Hà Nội. Cũng theo người dân trong vùng Thất Sơn: Trong những ngày kháng chiến chống thực dân Pháp, vị Phật sống Cử Đa chọn cửa ngõ huyết mạch nối liền Cao Miên (Campuchia) đến Thiên Cầm Sơn và Ngọa Long Sơn (núi Tượng), tại đây ông đã chế tác ra cặp đàn “cá hóa long” và “linh cừu nghênh pháp”. Với mục đích dùng tiếng đàn làm ám hiệu thông báo cho nghĩa quân của mình. Mặc dù hai cây đàn trong rất nhỏ bé nhưng dưới tài nghệ của

Bàn thờ ông Cù Đa và cặp đàn “cá hóa long” và “linh cầu nghênh pháp” trong ngôi chùa Năm Căn Cổ tự

ông nó phát ra âm thanh vô cùng vang vọng.

Cũng chính vì lẽ trên mà các bậc cao niên sống trong vùng Thất Sơn đều thuộc lòng hai câu: “*cửu thanh bất động*”, “*tam thanh khởi biến*” nghĩa là “*tiếng đàn 9 dây cất lên thì chưa đến lúc khởi binh, khi tiếng đàn 3 dây cất lên thì chuẩn bị khởi binh*”. Đồng thời ông Cù Đa cũng cất một cái miếu nhỏ để thờ cặp đàn. Khi khu vực này thất thủ, giặc Pháp điên cuồng đốt phá nhiều chùa, miếu ở trong vùng Thất Sơn và ngôi miếu nhỏ được ông Cù xây dựng cũng nằm chung số phận. Tuy nhiên, mỗi lần bị đốt, người dân trong vùng phục dựng lại, còn riêng cặp đàn mặc dù được làm bằng gỗ nhưng không bao giờ bị cháy. Nhưng rồi cũng

Hang đá trên Núi Trà Sư nơi thu hút đông đảo du khách đến tham quan

Ảnh: NT

đến lúc “*lá rụng về cội*” sau một chuyến trở lại Tà Lơn, ông Cù Đa viên tịch. Sau khi ông mất đi, Phan Xích Long - một đại đệ tử của ông tiếp tục dùng huyền thuật để chiêu binh kháng chiến.

Đặc biệt, trong khuôn viên ngôi chùa Năm Căn Cổ Tự còn có ngôi miếu nhỏ thờ Chánh Soái Đại Càn, Quốc gia Nam Hải. Đây là một vị thánh được xếp vào hàng binh gia được các thầy pháp và dân gian sùng kính thờ phượng. Ngoài ra, chúng ta có thể ghé qua

ngôi chùa Hòa Sơn Tự, ngôi chùa tuy nhỏ nhưng khá khang trang, sạch sẽ. Đối tượng thờ chính của chùa là Phật Quan Âm một tay bắt ấn, tay kia cầm bầu nước cam lồ. Sau tượng Phật Bà trong tư thế đứng, che đầu bằng chiếc lá sen là bức bích họa Phật Thích Ca tham thiền. Chùa dưới sự dẫn dắt của Sư cô Như Nhã đã không ngừng vận động bà con phật tử gần xa đóng góp tiền, vật liệu để sư cô bắt tay làm đường từ dưới đất lên chùa, sư cô còn vận động phật tử hoàn thành các con đường trên núi khang trang, an toàn. Có một con đường vòng, khách đi ngả nào cũng đến Điện Huỳnh Long, qua Sân Tiên, Điện Quan Âm, Hang Hồ... đặt biệt chùa còn là nơi tổ chức các bữa ăn từ thiện cho du khách gần xa và nhân dân trong vùng.

Từ chùa Hòa Sơn theo các bậc thang lên núi điều đầu tiên du khách nhìn thấy đó là “*hòn đá lăn*” chắn ngang một góc miếu thờ bà Chúa Sơn Lâm. Theo người dân nơi đây, vào năm 1991, có hai hòn đá, một hòn đá nặng khoảng 1 tấn và một hòn đá nặng chừng 300kg, lăn từ đỉnh núi xuống nằm ngay góc miếu. Người ta sơn nhũ vàng hai hòn đá, tôn thờ “*Chư Vị Sơn Thần*”, rồi xây miếu khác cạnh miếu Sơn Thần, thờ Cửu Thiên Huyền Nữ. Từ hòn đá lăn, du khách tiếp tục đi lên Điện Huỳnh Long. Điện Huỳnh Long nằm trên cao ở một vồ đá, đường lên khúc khuỷu, bậc đá có tay vịn chắc chắn. Nơi đây, là một cái hang, nơi xưa kia Đức Huỳnh Giáo chủ cư ngụ, trị bệnh cho bá gia, bá tánh. Hiện nay trong điện có một hang hẹp, thấp, có đặt

cái chõng tre, mền gối cùng bức chân dung Đức Huỳnh Giáo chủ sát tường vách núi vào sâu bên trong có một hang khá rộng nhưng thấp. Vách hang là bàn thờ, thờ tượng Phật Bà, cùng chân dung Đức Huỳnh Giáo chủ và Anh hùng Nguyễn Trung Trực. Lên cao hơn, nơi đỉnh núi là Sân Tiên, rộng khoảng 500m², có một tảng đá khổng lồ nằm sừng sững giữa trời xanh. Cạnh Sân Tiên có Miếu thờ Chánh Soái, Trăm Quan Cựu Thần, Cửu Huyền, Thánh Mẫu. Còn có Bàn Chân Tiên trên tảng đá cao khoảng 12m.

Đứng trên đỉnh núi, du khách còn được chiêm ngưỡng phong cảnh thiên nhiên hữu tình và ngắm nhìn bao quát vùng Thất Sơn hùng vĩ. Với những lợi thế về địa lý, thiên nhiên... cùng với sự đầu tư cơ sở hạ tầng du lịch, giao thông kết nối các điểm đến với nhau, núi Trà Sư trong tương lai không xa sẽ trở thành một địa chỉ du lịch tâm linh hấp dẫn, thu hút nhiều khách thập phương đến tham quan, hành hương, cúng viếng./.

H.Đ.L.T